

Het tweede jaar
Start
Foundation

Missie

De Stichting Start Foundation wil het maatschappelijk engagement van het Start concern uitstralen. Dat gebeurt door pro-actief organisaties die zich richten op personen die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben of daartoe dreigen te geraken, als maatschappelijk donor te ondersteunen.

Doelstellingen

Aanjagen van vernieuwing en veranderingen aan de onderkant van de arbeidsmarkt;

Verzamelen en distribueren van expertise binnen en buiten Start;

Bijdragen aan het debat over sociale uitsluiting.

Het tweede jaar Start Foundation jaaroverzicht 2000

Introductie

Het is een paradox. Veel arbeidsmarktintermediairs kwakelden in 2000. Ook het bedrijfsresultaat van Start over 2000 werd in rode cijfers afgedrukt. De Stichting Start Foundation daarentegen gaf in het tweede jaar van haar bestaan bijna twee keer zoveel geld weg als in het eerste jaar namelijk ruim 3,2 miljoen gulden. In 1999 timmerde Start Foundation stevig aan de weg en schiep verwachtingen. Verwachtingen die in 2000 ingelost moesten worden. Talrijke initiatiefnemers rekenden immers op de steun van Start Foundation. Want er staan nog veel mensen buitenspel op de arbeidsmarkt. Adel verplicht, is dan ook onze lijfspreuk. Een lijfspreuk die in maar liefst vijftien nagelnieuwe experimenten concreet vorm kreeg. En we deden nog meer dan projecten ondersteunen en stimuleren. Zo is Start Foundation in 2000 met de eerste overdracht activiteiten gestart. We willen immers onze kennis en contacten delen. In dit verslag zijn de feiten van het tweede jaar Start Foundation op een rij gezet. Naast die feiten, treft u in dit verslag ook een vijftal columns aan. Ze zijn van de hand van Tineke Wind en werden geïllustreerd door Sjoerd van der Zee. Het zijn miniatuurportretjes van een aantal van onze projecten die laten zien waar het ons in de kern om gaat; om mensen.

Prof. Dr. Bert de Vries, Voorzitter

Doneren

Tussen doneren en deelnemen

Start Foundation participeert in projecten en experimenten. Doneren is daar slechts één onderdeel van. We willen ook, zij het met gepaste distantie, deelgenoot zijn. We streven naar innovaties in werkvormen, beeldvorming, processen en in kennis. Innovaties komen volgens ons vooral tot stand met moed en doorzettingsvermogen. Geld geven om verandering te realiseren is onvoldoende. Het is een goed smeermiddel, maar er is meer nodig. Vooral ook omdat we niet reactief afwachten, maar ook pro-actief de boer op gaan. We vragen 'onze' projecten om baanbrekend werk te verrichten. Dominee Hans Visser van de Rotterdamse Pauluskerk verwoordde dat tijdens het Start Foundation Forum 2000 met: '... ze zetten aan om wat meer te wandelen in het verboden gebied buiten de gebaande voetpaden!' Dat is soms wat lastig. Gebaande paden zijn zoveel veiliger. In 2000 ontvingen we 88 aanvragen voor ondersteuning. Daarvan viel het overgrote deel af omdat ze te weinig vernieuwend waren. Dat wil niet zeggen dat het slechte voorstellen waren, maar ze moesten het opnemen tegen echte vernieuwers. Zoals het 'motivatieproject' dat een 'ik-wil-niks-houding' niet als uitsluitcriterium hanteert, maar dat juist als het allerbeste entreebewijs beschouwt. Dat geldt ook voor 'LETS-Circle'. Een project, dat vluchtelingen en autochtonen op creatieve wijze aan elkaar koppelt en op spraakmakende wijze de mazen van de wet aftast.

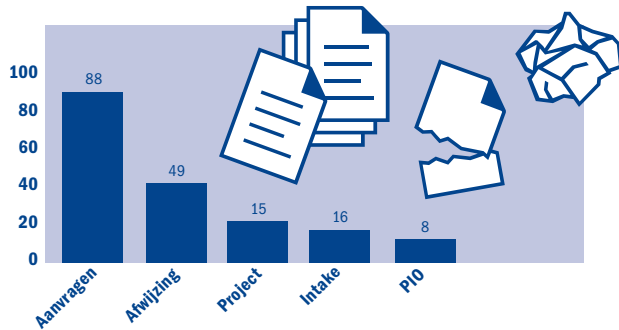
Selectie

Selectie aan de poort

De selectiecriteria zijn gedurende 2000 steeds verfijnder geworden. Start Foundation wil een vliegwiel voor vernieuwing zijn en dat legt een grote verantwoordelijkheid op de planbeoordeling. Ideëel is allesbehalve naïef. De vijf personen sterke Raad van Advies van Start Foundation legt de lat hoog. Bijvoorbeeld in het bewaken van het evenwicht tussen doelstellingen, activiteiten en middelen. Rechtvaardigt het verwachte resultaat en de inspanning, de gevraagde gulden? De Raad wil dat de doelgroep serieus genomen wordt. En ziet dat graag terug in maximale invloed en betrokkenheid ervan. De Raad eist vooraf garanties, die achteraf een duidelijk inzicht verschaffen in slaag- en faalfactoren. Ze wil weten of de beoogde doelstellingen gerealiseerd zijn. De Raad is ook kritisch op de 'houdbaarheidsdatum'. Te veel projecten 'verdampen' immers na de projectperiode. En dat staat haaks op wat Start Foundation wil. Bovenal dient een plan origineel te zijn. Uniek in zijn soort. Participeren doen we dus niet zomaar. We committeren ons pas na een zorgvuldige en strenge selectie. In 2000 doorstonden vijftien aanvragen de zware selectie. Boven op de negen initiatieven uit 1999 bracht dat het totaal aantal lopende projecten in 2000 op vierentwintig. Initiatieven uit de provincies Noord-Brabant, Utrecht, Zuid- en Noord-Holland zijn geografisch het sterkst vertegenwoordigd. Veruit de meeste projecten richten zich

specifiek op het vernieuwen of verbeteren van methoden en technieken. Een compleet en actueel overzicht van de projecten is te vinden op onze website: www.start.nl/startfoundation

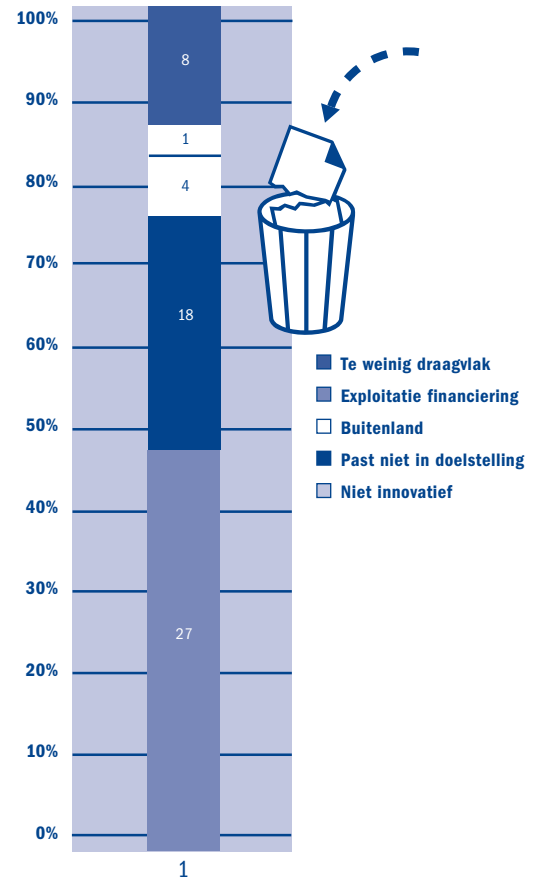
Verdeling aanvragen 2000

Toelichting:

Intake en Project In Ontwikkeling (PIO) betekent dat deze voorstellen nog in de aanvraagprocedure zitten.

Afwijzingsgronden 2000

Column

Over druppels

Van Groningen naar Woudrichem. Op weg naar “LETS-Circle”, een project waarbij asielzoekers en autochtonen elkaar diensten en tegendiensten leveren. De waarde van die diensten wordt niet uitgedrukt in geld maar in druppels. Doel: “ledigheid bestrijden.” Ander doel: “integratie allochtonen autochtonen bevorderen.” Ik zie het helemaal voor me: mijn Irakese buurman die mijn televisie repareert terwijl ik cakes voor hem bak. Omdat we ongeveer even erg lijden en genieten hebben we hetzelfde uurloon: tien druppels. Binnenkort komt er een ruilwinkel in Woudrichem. Vandaag begint de cursus voor aanstaande winkeliers. Een ruimte die heftig naar verf geurt. Ik tel dertien cursisten. Ongeveer de helft komt van de asielzoekersboot, de andere helft komt uit Woudrichem of omstreken. De cursusleider spreekt in het Nederlands en in het Engels. Het Engels vergeet hij vaak. De cursusleider bespreekt het aanmeldingsformulier. “Welke diensten vraagt u?” staat er. En: “Welke diensten biedt u aan?” Of er vragen zijn? Ja! “Stel, een LETS-deelnemer zoekt iemand die kookt, op de kinderen past, en de auto wast. Die deelnemer biedt als tegendienst tweedehands goederen aan, bijvoorbeeld een televisie en een computer. Kan dat?” De cursusleider antwoordt dat zoiets kan. Ik: “Hoe gelijkwaardig is het systeem als je toevallig rijk bent?” De cursusleider zegt dat de onderlinge contacten belangrijk zijn en dat ik, als ik alleen spullen inbreng en verder nooit iets doe, daar op aangesproken kan worden. Ik zou computerlessen kunnen gaan geven.” Toevallig ben ik niet rijk.

De winkeliers moeten kritisch zijn, waarschuwt de cursusleider. Het gebeurde een keer dat een man zich aanbood om op kinderen te passen. Die kinderen moesten jongens zijn. Die jongens moesten twaalf of dertien jaar oud zijn. Hilariteit onder de helft van de aanwezigen. In tweetallen vertellen mensen elkaar over het LETS-systeem. Ik voeg me bij David uit Ethiopië en Daniëlle uit Sleeuwijk. David blijkt degene te zijn die deze ruimte heeft geschilderd. Voor tien druppels per uur. Hij heeft al heel wat tweedehands spullen kunnen kopen. En heeft mensen leren kennen. In de trein terug denk ik na. Bij mij thuis gaat het verhaal niet op. Mijn Irakese buurman belt regelmatig bij mij aan om druppels (koffie, bijvoorbeeld) te vragen. Hij is vaak in de war en ik vraag hem nooit druppels terug. Misschien moeten we in Groningen ook maar een ruilwinkel beginnen.

Een winkel met een eerlijke verdeling van leed en genot.

Eindstreep

Aan de eindstreep

In 2000 zijn vijf projecten inhoudelijk afgerond. Wanneer projecten eindigen willen we graag weten of de doelstellingen gerealiseerd zijn. Dus wordt in kaart gebracht wat de belangrijkste slaag- of faalfactoren waren. Maar ook wat er gaat gebeuren met de resultaten; zowel in de eigen organisatie als daarbuiten. De resultaten van de eerste vijf zijn hier kort samengevat:

Project: *Reïntegratie van mensen met hiv*

Aanvraag: *Hiv Vereniging Nederland, Amsterdam*

Waar: *Amsterdam*

Bijdrage Start Foundation: *f 92.200,=*

Dit allereerste project van Start Foundation beoogde twee belangrijke doelstellingen te verwezenlijken. Allereerst wilde men een groep van 38 seropositive mensen (re)activeren naar werk en/ of opleiding. Daarnaast wilde men een specifieke methode van begeleiding ontwikkelen omdat de reïntegratiebedrijven met deze mensen niet of nauwelijks uit de voeten konden. Dertig deelnemers hadden één jaar na afloop van de activiteiten werk en/ of volgden een opleiding.

Twee deelnemers waren nog werkzoekend en voor zes deelnemers had het project om diverse redenen niet het beoogde effect. Deze cijfers komen nagenoeg exact overeen met de

prognoses vooraf.

Het succes vloeide voort uit verschillende factoren: de hoge persoonlijke motivatie en nieuwe, ondersteunende medicatie. Maar voor een flink deel kan dat ook verklaard worden uit de steunende omgeving die de Hiv Vereniging als zelforganisatie kon bieden. In 2000 ging de Hiv Vereniging verder met een tweede groep deelnemers. Het wist zich bovendien in de kijker te spelen van diverse officiële instellingen.

De vervolfinanciering werd in de tweede fase door het VSB fonds geleverd. Als resultaat van het experiment is de Hiv Vereniging momenteel bezig met de oprichting van een 'Bureau voor advies, training en voorlichting'. De voorlopige werknaam is 'Positive Approach'.

Project: *Directe werving Emplooi*

Aanvraag: *Emplooi (Stichting Vluchtelingenwerk), Amsterdam*

Waar: *Landelijk*

Bijdrage Start Foundation: *f 67.509,=*

Emplooi bemiddelt vluchtelingen met een status naar betaald werk. Dat geschiedt met hulp van vrijwilligers die na een carrière in het bedrijfsleven hun contacten en kwaliteiten hiervoor inzetten. In dit project wilde Emplooi het aantal inschrijvingen van werkzoekenden verhogen met 50 %.

Ook wilde Emplooi haar methode breed onder de aandacht brengen. De directe werving zou Emplooi wat onafhankelijk kunnen maken van Sociale Diensten en arbeidsbureaus. De doelstelling is niet gehaald. Weliswaar stegen de aanmeldingen tijdelijk zo'n 12%, maar kort daarop zakte dat weer terug tot het oude niveau. Het streefcijfer was te ambitieus gebleken. Bovendien had men zich minder algemeen en meer specifiek op de vluchteling moeten richten, zo luidde de zelfkritiek. De methodiekbeschrijving is vooral gebruikt door de adviseurs. Met dit boekwerkje konden zij aan relaties verduidelijken hoe een en ander in zijn werk gaat wanneer Emplooi komt ondersteunen. Emplooi trok lering uit de resultaten van het project en ontwikkelde een nieuw meerjarenplan. Belangrijke leerpunten zijn: niet landelijk, maar regionaal werven; meer richten op zogeheten oudkokers (mensen die al langer een verblijfsstatus hebben); proactief de vluchteling opzoeken en de invoering van maandelijkse Emplooi voorlichtingsdagen.

Project: *Evaluatie 'Get Down on it' video*

Aanvraag: *Stichting Down's Syndroom, Wanneperveen*

Waar: *Landelijk*

Bijdrage Start Foundation: *f 38.305,=*

Mensen met een verstandelijke belemmering hoeven niet

uitgesloten te worden van betaald werk. Dat was de inzet voor het maken van de video 'Get Down on it' die laat zien dat mensen met Downsyndroom ook op de werkvloer thuis horen. Start Foundation financierde een onderzoek of de film effect heeft op beeldvorming en attitudes van ouders, leraren en werkgevers. Uit het onderzoek van Erasm Business Support (gelieerd aan de Rotterdamse Erasmus Universiteit) komen verrassende conclusies. Het beeld van werkgevers is vaak veel realistischer en nuchterder dan dat van ouders en leerkrachten. Belemmeringen liggen dan ook vaker bij ouders en leerkrachten die (onterecht) negatieve verwachtingen koesteren ten aanzien van de houding van werkgevers. Bovendien neigen leerkrachten sterk naar onderschatting van de kwaliteiten van leerlingen met Downsyndroom. Video en evaluatie worden momenteel ingezet door de stichting in diverse eigen voorlichtingstrajecten. Ook wordt het materiaal gebruikt op Pedagogische Academies en in clusters van scholen voor speciaal onderwijs. De videoband vindt ook gretig aftrek onder arbeidsmiddelaars die met deze en soortgelijke groepen werken. Het ontbreekt de Stichting Down's Syndroom aan middelen en menskracht om landelijke campagnes met de video op te zetten. Dat blijft vooralsnog een onvervulde wens.

Project: *Villa Lobos*

Aanvraag: *Stichting het Rotterdamse Zeilschip, Rotterdam*

Waar: *Amsterdam, Rotterdam en de wereldzeeën*

Bijdrage Start Foundation: *f 75.000,=*

Het zeilschip 'de Oosterschelde' verliet op 26 september 2000 de Rotterdamse haven op weg voor een reis van zes weken naar Brazilië. Aan boord bevonden zich twaalf probleemjongeren waarvan de meesten een zwervend bestaan leidden. De isolatie op zee in combinatie met werk en opleiding aan boord moest volgens de doelstelling deze jongeren een nieuwe toekomst bieden. Bovendien werd zo een methode ontwikkeld die, als elke andere aanpak faalde, toch perspectief bood. Van de twaalf deelnemers zijn er, een jaar later, acht naar werk en opleiding doorgestroomd. Voor vier deelnemers kon de startsituatie niet verbeterd worden. De isolatiemethode heeft vruchten afgeworpen, maar kende ook problemen. Studeren aan boord bleek nagenoeg onhaalbaar. De eenzijdige groepssamenstelling bemoeilijkte het om elkaar te motiveren. De band met de begeleiders werd bijna exclusief en daardoor te kwetsbaar. Niettemin blijkt uit de evaluatie dat, gelet op de problematiek van de deelnemers, de methode voor deze categorie jongeren 'helend' werkt. Zo is geen enkele deelnemer terug gevallen in een zwervend bestaan. Voor sommigen is werk wellicht te hoog gegrepen, maar een realistischer zelfbeeld betekent zeker winst. Een nieuwe reis

is voorgenomen. Daarin zijn de leerpunten van dit eerste experiment verwerkt. Het Villa Lobos project is ook te zien op film. De RVU maakte opnamen die later op video zijn uitgebracht.

Project: *Leejos*

Aanvraag: *Stichting Ecosol, Haarlem*

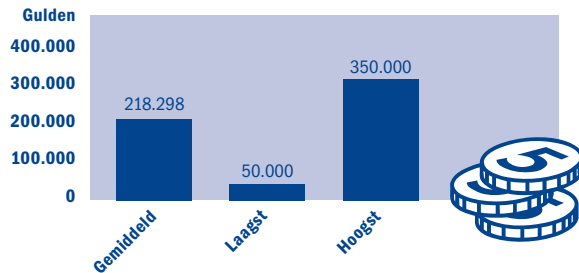
Waar: *Amsterdam*

Bijdrage Start Foundation: *f 87.390,=*

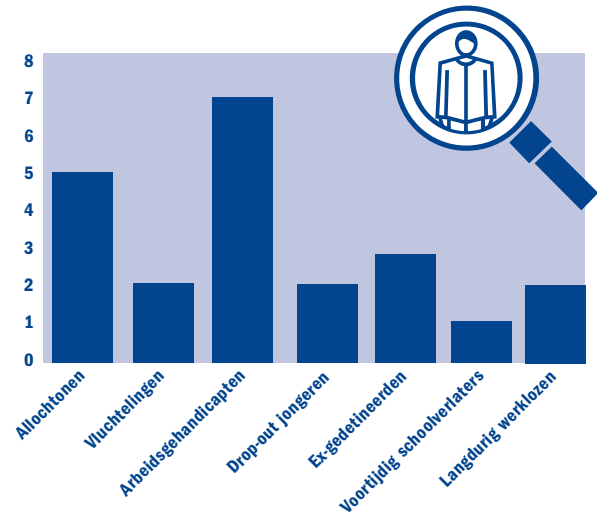
Het Leejos project werd in Amsterdam opgezet nadat de Commissie Lankhorst had geconstateerd dat er verhoudingsgewijs weinig allochtonen werkzaam waren bij de diverse welzijnsinstellingen in de hoofdstad. In plaats van dit probleem op te lossen via de reguliere kanalen werd besloten om talentvolle jongeren zonder de vereiste vooropleiding uit de etnische groepen zelf te rekruteren en op te leiden. Start Foundation zag brood in dit idee en stelde middelen beschikbaar om de methode vast te leggen en te verspreiden binnen en buiten Amsterdam. In de eerste ronde haalden 27 van de achttien kandidaten de eindstreep. Het ontwikkelde model werkte om twee redenen. De deelnemers grepen deze kans met beide handen aan en de hoofdstedelijke instellingen wisten op dit traject uitstekend samen te werken. Het succes is niet onopgemerkt gebleven. In Amsterdam draait

nu een tweede versie waarvoor maar liefst 137 aanmeldingen zijn binnengekomen. De beschrijving van de methode is al volop in gebruik. De methode is nu ook ingezet bij een soortgelijk project in Amsterdam dat zich richt op de kinderopvang. En in Noord-Brabant onderzoeken negen gemeenten of zij aan de hand van hetzelfde model een soortgelijk initiatief kunnen starten. Belangstellenden kunnen de methode gratis ontvangen bij Leejos (zie ook de website van Start Foundation).

Gemiddelde projectbijdrage in 2000

Doelgroepen in de projecten

De in deze tabel genoemde groepen zijn gerubriceerd per project en zijn dus geen aantallen individuele deelnemers.

Column

Schrijvende vrouw (S.) ontmoet varende man (V.).

Een probleemjongere? Zo heeft V. zichzelf nooit gezien. Hij voer wel met probleemjongeren op een zeilschip naar Rio de Janeiro. Dat gebeurde bij het Villa Lobos project, dat bedoeld was om jongeren zonder opleiding aan werk te helpen. Zelf had hij er toen een halve banketbakkersopleiding opzitten. Of hij zonder die tocht op het idee gekomen zou zijn om te gaan varen? Hij weet het niet. In ieder geval kwam V. een maand na het Villa Lobos project op het schip “Maasroom” terecht. Op dat schip vaart hij nu al weer vijftien maanden. Hij werkt als matroos en volgt een opleiding tot schipper. Het schip “Maasroom” (488 ton) ligt in Rotterdam, locatie Pernis. Een wonderlijk landschap vol buizen, tanks en water. Als S. arriveert ligt het schip te wachten op een lading dieselolie. Het is de bedoeling dat S. een eind meevaart, maar het kan nog uren duren voor het zover is. Zo is het leven aan boord van “Maasroom”: je weet nooit precies wanneer het laden en lossen plaatsvindt en wanneer je waar bent. Maar in het weekeinde ben je thuis, dat wel. V., de schipper, een stagiaire en S. drinken koffie in een stuurhut waar niemand schoenen draagt. S. heeft de videoband van het Villa Lobos project gezien en zegt dat V. veel langer is dan ze verwachtte. V. is inmiddels bijna negentien. Hoe kijkt hij terug op het Villa Lobos project? “Het was best een mooie tocht. Je leert je eigen wel kennen!” Was V. degene van de (voorstelbare)

opmerking “Ik word helemaal fucking gek van die geile kut-camera?” Ja. V. lacht een lieve lach. Heeft hij nog contact met de anderen van de zeiltocht? Alleen met de projectleider. Hoe ziet hij zijn toekomst? V. heeft het hier naar zijn zin en wil blijven doen wat hij doet: varen. Hij wil zijn schippersopleiding afmaken. V. laat S. het schip zien. Het roefje, de kombuis, de slaapplekken. Alles brandschoon. De machinekamer met de indrukwekkende dieselmotor waarvan hij de filters moet verwisselen en de druk moet controleren. Het dek met allemaal buizen en rood gekleurde kranen. Het bord met het rookverbod. De blauwe kegel: het teken dat er gevaarlijke stoffen vervoerd worden. V. opent het dekseltje van een vlamkerend rooster en laat S. even ruiken: benzine. Als S. in het toilet haar handen staat te wassen voelt ze opeens iets trillen. In de stuurhut vertelt de schipper dat ze toch een eindje gaan varen: van steiger 1 naar steiger 2: ongeveer honderd meter. V. is buiten in de kou bezig de trossen los te gooien. Hij draagt een zwart mutsje en handschoenen en loopt zelfverzekerd over het dek. Het is aan hem te zien dat hij zich thuis voelt.

Makelaar

Makelaar in kennis

en contacten

Het werkkterrein van Start Foundation is veelzijdig en complex. Nederland is ruim bemeten met organisaties die zich op enigerlei wijze bezig houden met (re)integratie-activiteiten. Door die complexiteit bestaat het reële gevaar dat kennis blijft steken. We streven allesbehalve exclusiviteit na en daarom organiseren we activiteiten en instrumenten om kennis en contacten te delen met derden. Kortom, we makelen in kennis en contacten.

Binnen de projecten is dat niet zo moeilijk. Daar kennen we de problemen en zijn de lijnen kort. Daar is het relatief eenvoudig om bijvoorbeeld het Lets Circle project door juristen van Start en fiscalisten van de Rabobank te laten bijstaan op specifieke problemen. En om 'Meer Samen' (Multiple Sclerose-patiënten die o.a. webpagina's maken) in contact te brengen met bedrijfskundigen die de ontwikkeling van het eigen bedrijf ondersteunen, is ook niet zo'n kunst. Maar buiten de projecten wordt dat een stuk moeilijker.

Informatiebronnen

We gebruiken bij die activiteiten vaste instrumenten zoals ons Baanbreker magazine dat in 2000 tweemaal in een vaste

editie en eenmaal in een extra editie verscheen. We onderhouden een eigen website. Ruim honderd bezoekers per week bezochten deze site in 2000. Jaarlijks publiceren we een inhoudelijk jaarverslag en losse activiteiten worden in speciale brochures aangekondigd. Niet onbelangrijk zijn verder de incidentele contacten met de pers.

Start Foundation Forum

Om te benadrukken hoeveel waarde we hechten aan de makelaarsfunctie organiseerden we in 2000 voor de eerste maal het Start Foundation Forum. Deze landelijke bijeenkomst werd opgeluisterd door diverse sprekers met spraakmakende visies op het thema reïntegratie. Het Forum bevatte tevens veel discussiemomenten en werd vergezeld van een projectenbeurs waarop Nederlands meest baanbrekende projecten zichzelf presenteerden. In de voorbereiding en tijdens de uitvoering zijn de mensen om wie het allemaal gaat, nadrukkelijk betrokken. In de discussies, maar ook in de logistieke organisatie, in de muzikale omlijsting, voor de bewaking en de productie van beursmaterialen.

Het aantal aanmeldingen voor gratis deelname aan het Forum overtrof onze verwachtingen. Er was plaats voor 350 mensen en we ontvingen ruim 500 aanmeldingen. Uiteindelijk werden 320 stoelen bezet en het enthousiasme van de deelnemers was, zo bleek uit enquête, bijzonder groot. 75% van de bezoekers kwalificeerden ons Forum als

creatiever, afwisselender en boeiender dan vergelijkbare evenementen. Ruim 65% verliet het Forum met nieuwe ideeën en inspiratie. Twee van de drie bezoekers vertelden ons in de enquête dat ze met nieuwe contacten de deur uitgingen.

Baanbrekerwedstrijd

Het Start Foundation Forum werd besloten met de finale van de Baanbrekerwedstrijd. Onder die noemer hadden we een prijsvraag uitgeschreven waarvoor iedere Nederlander werd opgeroepen een idee aan te leveren. Het idee moest een oplossing bevatten om de arbeidsmarkt toegankelijker te maken voor mensen die een grote afstand tot die markt hebben. Liefst 227 inzendingen mochten we ontvangen. Daarvan werden er uiteindelijk drie genomineerd door de Raad van Advies en deze drie streden tijdens het Forum om de hoofdprijs. Die bestond uit een bedrag van 350.000 gulden voor de uitvoering van het plan en drie persoonlijke geldprijzen van respectievelijk 5.000 gulden, 10.000 gulden en 15.000 gulden voor de winnaar.

Het laatste woord was aan de zaal die mocht stemmen.

Van de drie genomineerden heeft de derde prijswinnaar, de heer N. van der List reeds in 2000 zijn idee in Rotterdam omgezet in het project 'Wep'er als ambassadeur'.

De tweede prijs ging naar mevrouw M. Pijnenburg uit Helmond voor het plan 'Petatoo'. Winnares werd mevrouw D. van Gestel uit Tilburg. Zij heeft de voorbereidingen

getroffen voor de realisatie van haar 'Dreamteam' plan dat in 2001 op de buis te zien zal zijn. De persoonlijke geldprijs van 15.000 gulden stelde zij ter plekke beschikbaar voor huisvesting van een dakloos gezin in Paramaribo, Suriname.

De wedstrijd werd door het publiek zeer gewaardeerd. Bijna 90% van de respondenten vond de prijsvraag een uitstekend middel om nieuwe creatieve ideeën een kans te geven. Ruim 85% van de mensen was vol lof dat op deze manier ook niet-professionals hun inbreng in een maatschappelijk probleem kunnen leveren. De Baanbrekerwedstrijd krijgt dan ook in 2001 een vervolg.

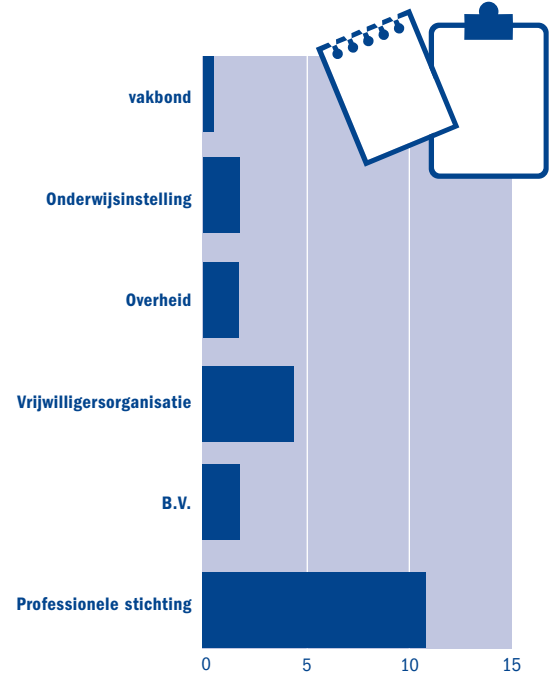
Projectleiderdag

Op 20 september 2000 verzamelden alle projectleiders die voor hun project een bijdrage van de Foundation ontvingen, zich op Papendal. Het doel van deze landelijke projectleiderdag was om elkaar te leren kennen, om het eigen handelen inzake evalueren te verbeteren en om kennis te nemen van actuele trends op de arbeidsmarkt. Ruim dertig vertegenwoordigers namen deel aan dit evenement dat een gemiddeld rapportcijfer kreeg van 7.2.

Ofschoon de deelnemers enthousiast waren over de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten en kennis uit te wisselen was men kritisch over de wijze waarop vooral het thema evaluatie behandeld werd. We gingen te veel uit van basiskennis bij de aanwezigen. Het leeuwendeel gaf te kennen evaluatief

te weinig onderlegd te zijn en mede daarom onze handreikingen niet adequaat te vinden. Wij beloofden de projectleiders dat wij hun behoefte aan ondersteuning serieus zouden nemen. Eind 2000 is een begin gemaakt met het inrichten van een speciale dienstverlening op het terrein van evaluatie en effectmeting. De projectleiderdag zal jaarlijks herhaald worden. De dag voldeed aan een behoefte: 90% van de deelnemers beoordeelde de dag als 'zeer zinvol'.

Herkomst van de projectuitvoerders

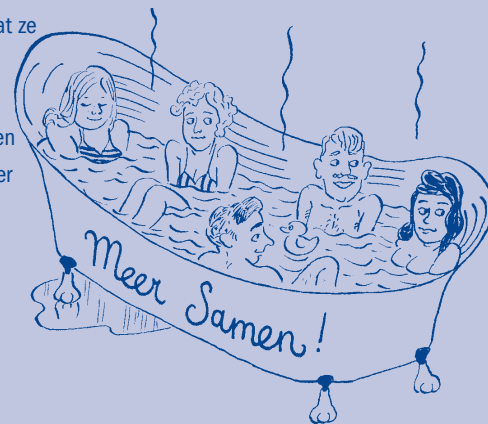

Column

Lieve Janneke,

In mijn vorige brief vertelde ik je over mijn nieuwste opdracht: stukjes schrijven over projecten van Start Foundation. Projecten voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Vanmiddag was ik bij het Meer Samen project. De PR-vrouw van het MS-project verwelkomde mij met koffie en een gesprek. Het project bestaat nu anderhalf jaar. Er werken op het moment twaalf mensen. Wat jou minder zal aanspreken is dat het werk tot nu toe niet betaald werd. Maar het is de bedoeling dat het project aan het eind van het jaar een echt ICT-bedrijfje wordt, met betaalde krachten. Het zou trouwens kunnen dat dit de absurde consequentie heeft dat hierdoor de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen van verschillende deelnemers in gevaar komen. Let op de voorzieningen, zei je. In een soort kantoorruimte stonden tafels, stoelen en computers. Er was een wonderlijke stoel bij, een soort van schommelstoel. Volgens mij waren de andere stoelen geen aangepaste stoelen. Ronde toetsenborden waren er ook niet. De deur naar buiten stond op een kier en het tochtte. Van de PR-vrouw begreep ik dat er geen speciale voorzieningen waren om de temperatuur - je zei dat je extra veel last van warmte hebt - te regelen. Er waren vanmiddag vijf mensen aan het werk. Eén man liep wat moeilijk en er was één man die een hand gaf die 'anders' voelde. Verder kon ik aan de buitenkanten van de vijf niets merken.

Een jonge vrouw was met een man achter de computer bezig met grappige afbeeldingen van alle deelnemers voor het aanstaande smoelenbord. Bij elk gezicht stond een functie. Bijvoorbeeld: "secretariaat, lief+leedpot". Helaas, de eigenares van die functie was er niet. "Wat doe je druk" zei de jonge vrouw tegen de man die wat moeilijk liep. "Ik doe aan image building" reageerde hij. Een andere man liet me de nieuwe website van het MS-project zien. Hij legde me uit wat 'flash' betekent en wat belangrijk is aan websites als je coördinatie het niet goed doet of als je slecht ziet. Jij wilt liever geen contact met mensen die ook multiple sclerose hebben. Ik vroeg de PR-vrouw of het niet te confronterend was, zoveel met mensen om te gaan die dezelfde ziekte hebben. Zij vond van niet. Integendeel, ze noemde haar project 'een warm bad'. Ik moest erg denken aan wat je laatst zei: "Ik ben geen ziekte, ik heb een ziekte." Precies hetzelfde zag ik bij het Meer Samen project: de deelnemers leken veel meer bezig met wat ze wel konden dan met wat ze niet konden. Ze kwamen even opgewekt over als jij! Nou, mijn woorden zijn op. Groeten! Tineke.

Koppelbaas

Start Foundation staat gelukkig niet alleen in de strijd tegen uitsluiting op de arbeidsmarkt. Om initiatieven van de grond te krijgen wordt dan ook in liefst 90% van de projecten samengewerkt met andere collega-financiers. De samenwerking die reeds in 1999 gestart was met het VSB fonds en met Mensen in Nood werd gecontinueerd. Ook ons lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Fondsen (FIN) werd voortgezet.

Nieuwe liaisons werden aangegaan met onder meer de Nederlandse Stichting voor Psychotechniek (NSvP). Met dit fonds en het VSB Fonds werd het 'Motivatieproject' geïnitieerd. Samen met het Nationaal Jeugdfonds Jantje Beton is zelfs een nieuwe activiteit gestart: de zogenaamde 'Roefeldag'. Tijdens de Roefeldag mogen eindejaarsbasisschool leerlingen één dag bakker, brandweerman of een ander beroep uitoefenen. Start Foundation doet hier aan mee omdat we geloven in de preventieve werking ervan. Zeker voor kinderen voor wie werken niet altijd even vanzelfsprekend is en dat niet van huis-uit meekrijgen. Om die reden hebben we speciaal ingezet om de toegankelijkheid van de Roefeldag te vergroten voor kinderen in achterstandssituaties. Het aandeel van kinderen uit problematische

grote stadswijken, tehuizen en gehandicaptenvoorzieningen moet van de huidige 8% naar ten minste 20% in drie jaar.

Netwerken

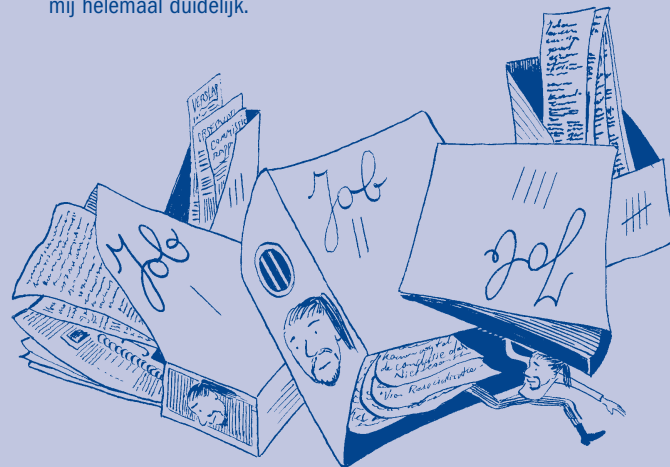
Start Foundation streeft naar een maximaal draagvlak en netwerkvorming bij onze activiteiten en projecten. Die verplichting leggen we aan projecten op. En we proberen er ook zelf naar te handelen. Afwijzen bijvoorbeeld doen we niet zonder heldere argumentatie. Als we afwijzen doen we dat altijd onder verwijzing naar meer geëigende fondsen. Ook wijzen we aanvragers op soortgelijke projecten in het land. In voorkomende gevallen helpen we initiatieven van de grond zonder financieel te participeren. In Zuid-Limburg hielpen we zo een zelforganisatie van zigeuners op weg. We bemiddelen mogelijke klanten voor eigen bedrijfjes zoals 'Valid Express' en 'Meer Samen'. We koppelen initiatieven zoals het 'Haagse Pit 2000' en het Utrechtse onderzoek 'Niets Doen en Niemand Kennen'. We bedelden (helaas tevergeefs) om computers voor het Turkije project bij gerenommeerde fabrikanten. En we 'koppelden' mensen van Start (en ook wel van andere organisaties) aan projecten die behoefte hadden aan specifieke ondersteuning. Op de valreep van 2000 werd een belangrijke stap voor ons netwerk gezet via een samenwerking met de Stichting Samenleving en Bedrijf.

Column

Jobcoach bij project “Werkblad”.

Ik zit naast een jongeman die Wim heet. Hij is jobcoach voor gedetineerden. We rijden richting Veenhuizen en ik verbaas me over het prachtige landschap en de wonderlijke namen van de gebouwen die we tegenkomen. “Levenslust.” “Flink en vlug.” “Arbeid is zegen.” Jobcoaching is een intensieve begeleidingsmethode, vertelt Wim. Een manier van begeleiden naar werk die inhoudt dat je vaak je hoofd laat zien. Wim heeft een afspraak met een gedetineerde die misschien voor jobcoaching in aanmerking komt. Samen met een C.A.D.-vrouw (Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs) gaan we naar het agrarisch bedrijf. Ik zie kassen en schuren. We wandelen een gebouw binnen. In de hal staan talloze paren rubberen laarzen. In een klein kantoortje strijken we neer. We hebben uitzicht op een ruimte waar mensen in overalls geschilderde aardappels van lelijke plekken ontdoen. In het kantoortje staat een blok met wel twintig messen. Een paar dagen geleden zag ik “The silence of the lambs.” Ik vroeg me af of ik op Groot Bankenbosch (penitentiare inrichting) geen paperclips of nietjes bij me zou mogen dragen, of er misschien mannen waren die mij wilden villen of eten? De gedetineerde komt binnen. Ik noem hem Job. Hij draagt een paardenstaart en is de enige in het kantoortje zonder notitieblok voor zijn neus. Wim heeft het over de mogelijkheid voor Job om de laatste honderd dagen van zijn detentie een penitentiair programma te volgen. Job plukt aan zijn jas. Wim legt uit dat er gekeken zal moe-

ten worden naar de mogelijkheden van huisvesting en werk. Hij zal helpen bij het zoeken naar werk, iemand anders bij het zoeken naar huisvesting. Job zegt dat hij dat wel wil, zelfstandig wonen. Hij friemelt aan een veter: “Er zijn teveel mensen die zich met mij bemoeien. Al die rapporten en dossiers. Ik vind het eng, dat jullie met z’n allen in mijn leven duiken.” Hij kijkt ons met zijn heldere blauwe ogen aan en ik weet het zeker: hij wil mij niet villen of eten en de C.A.D.-vrouw ook niet. Wim concludeert dat Job bedenkingen heeft en herinnert hem eraan dat hij door zijn harde werken opgevallend is. Ze spreken af dat ze elkaar binnenkort opnieuw zien. In de auto vraag ik Wim hoe hij over Job denkt. “Ik geloof in hem.” Glinsterende ogen. “Waarom?” “Door zijn werkhouding. Zijn manier van communiceren. Zijn kritische manier van kijken. Het is een soort van onderbuikgevoel.” Het is mij helemaal duidelijk.

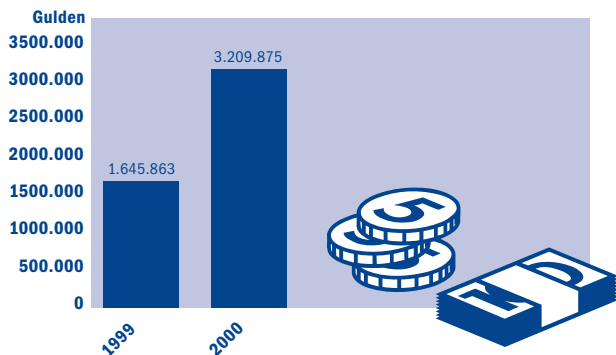

Financiën

Financiën 2000

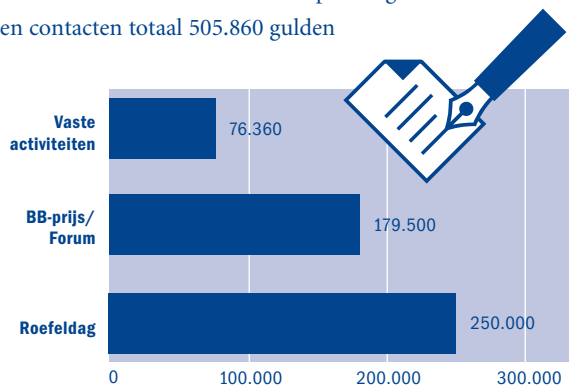
Start Foundation ontvangt haar exploitatie-middelen van de Stichting Start. Deze Stichting beheert de aandelen van de Start Holding en ontvangt dividenden. Jaarlijks dient Start Foundation een werkbegroting in bij de Stichting Start en op grond daarvan draagt deze Stichting de benodigde middelen af aan Start Foundation. De basisbegroting is vier miljoen gulden op jaarbasis.

Projectdonaties

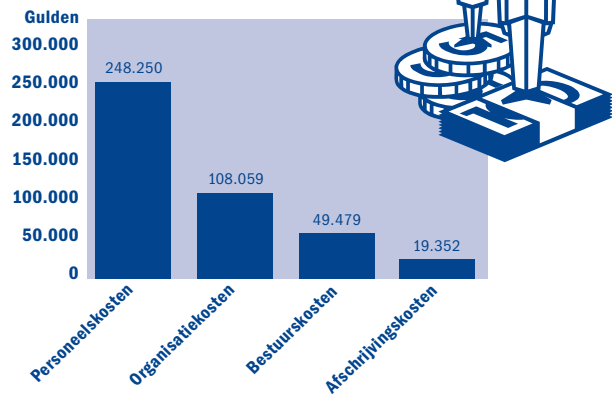
Het ambitieniveau voor 2000 was vooraf vastgesteld op 75% van het totaal beschikbare bedrag van 3,4 miljoen gulden. Het is ruim 3,2 miljoen gulden geworden. Omgerekend is dat ongeveer 94% en dus 19% meer dan geprognosticeerd. Dit is nagenoeg een verdubbeling van de projectdonaties ten opzichte van 1999.

Activiteiten ten behoeve van verspreiding van kennis en contacten totaal 505.860 gulden

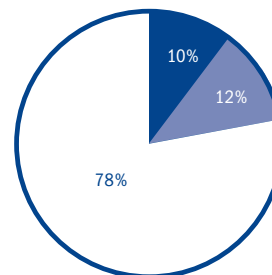
Apparaatkosten

Totaal 425.140 gulden

Verdeling van de uitgaven

Totaal 4.140.875 gulden

Toelichting:

Start Foundation hanteert intern de vuistregel dat maximaal 25% van de uitgaven ten laste mag komen van de apparaatkosten. Met de huidige 10% blijven we daar ruim onder.

Noot: uitgebreide overzichten van uitgaven, vermogen en inkomsten 2000 zijn opgenomen in het financieel jaarverslag 2000.

Column

Twee keer Turkije.

Ik wil er graag heen, naar het project van Start Foundation in Turkije. Niet nodig, begrijp ik. Er is een videoband. Ik bekijk de band twee keer.

Zonder woorden.

Foto's. Een straat in zwart/wit, er lopen mensen. Huizen vanuit de lucht. Een kleurenfoto met minaretten in de verte. De Aya Sophia? De beelden beginnen te bewegen. Foto's van omvallen de gebouwen. Een man in hemd, een baby in zijn armen. Brokstukken. Iemand met een monddoekje voor. Een huilend kind. Een tentenkamp. De kaart van Turkije. Drie vrouwen achter een tafel met een naaimachine erop. Ze kijken blij. Waarom? De foto's worden film, een close-upvrouw vertelt iets. Een kale vlakte met barakken. Er wordt gepatrouilleerd en geschommeld. Binnen zitten vrouwen achter naaimachines. Hoofddoeken van mooie stoffen. Een vrouw kijkt guldig de camera in. Ze steekt twee vingers omhoog. Er zijn vrouwen die iets zeggen. Verdrietige, opgewekte ogen. Wat zeggen ze? Stapels stoffen. Akelige geblokte motieven. Drie vrouwen tegelijk in beeld. Eén doet het woord. De andere twee luisteren en glunderen; ze lijken op elkaar. Zouden ze zussen zijn? Opeens worden hun blikken ernstiger.

Met woorden.

“Hoe kan een klein landje als Nederland helpen na de enorme

aardbeving in Turkije?” Foto's en snelle herhalende muziek. Plotseling harde slagen in de muziek. Een stem vertelt over de aardbeving van 17 augustus 1999. “Meer dan 30.000 mensen verloren hierbij hun leven.” “...ook te kampen met grote werkloosheid.” De film begint. De close-up-vrouw heeft een naaiatelier voor vrouwen opgezet. Verschillende Turkse vrouwen zeggen iets. Ze spreken hun dankbaarheid uit. Een enkele vrouw zegt iets anders: “Wij werken nu. Wij willen wat bereiken.” De stem weer. “Ze worden opgeleid in al het werk dat in een

atelier verricht moet worden. Stikken, knippen en handwerken. Na deze cursus wordt het naaiatelier een coöperatie waar de helft van de 84 vrouwen eigenaar van wordt.” De geblokte stoffen worden gebruikt om op te oefenen.

Drie vrouwen tegelijk in beeld. Het zijn leraressen. Of twee ervan zussen zijn wordt niet duidelijk. “Dertig dokters zouden niet zo effectief geweest zijn als dit project” zegt één van hen blij.

Dan begint ze voorzichtig duidelijk te maken wat ze hoopt. “We hebben een gebrek aan verschillende soorten machines.” De vrouwen kijken serieus. Hoewel er nog van alles moet gebeuren, begrijp ik dat het goed gaat met het project in Turkije.

Organisatie

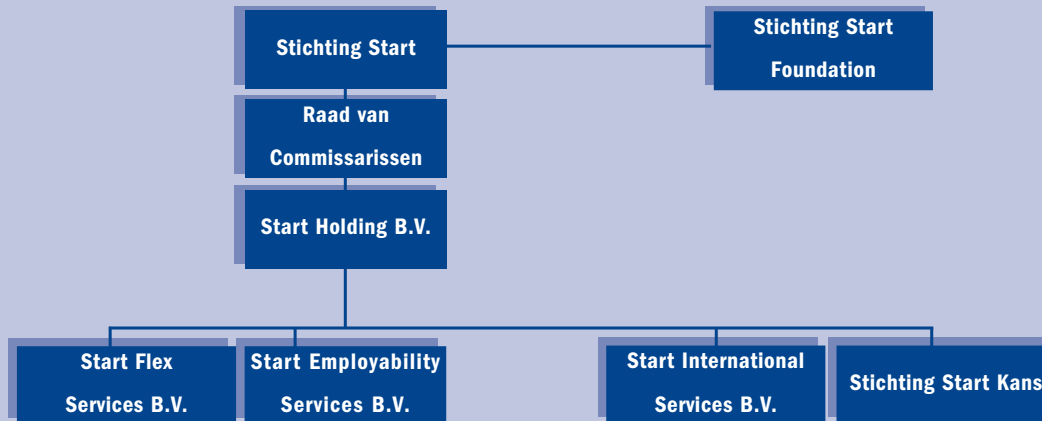
Het Start Foundation secretariaat is gevestigd in Eindhoven. De bureaubezetting bedroeg in 2000 1.8 FTE. Deze formatie was verdeeld over een fulltime bestuurssecretaris en twee parttime secretaresses in duobaan.

De Raad van Advies vergaderde in 2000 in totaal vijf keer. Het bestuur kwam in totaal vier keer bij elkaar. In december 2000 troffen beiden elkaar in de gezamenlijke Start Foundation jaarvergadering.

Gedurende het verslagjaar trad mevrouw D. van Wijnen terug uit de Raad van Advies. Haar zetel werd in 2000 niet meer herbezet. De heer W. Spit, vice-voorzitter van de Raad van Advies, trad gedurende het verslag jaar af, stelde zich herkiesbaar en werd herkozen.

Mevrouw B. Hovers- van Lierop trok zich terug als lid van het bestuur. Haar zetel werd ingenomen door mevrouw M. van Lier Lels, vice-president van de Schiphol Group.

Organogram Start organisatie

Inleidingen

Inleidingen project portretten

Turkije de helpende hand

Het Turkije project is door Start Foundation geïnitieerd na de catastrofale aardbeving in Turkije in augustus 1999. Onder regie van het Amsterdamse Kleur in 't Werk draait het project nu in Turkije en in Nederland. Turkse werkloze medelanders krijgen de kans om in dit project hun perspectieven op de Nederlandse arbeidsmarkt te verbeteren.

Werkblad

Het project 'Werkblad, een strafblad strekt tot aanbeveling', wordt uitgevoerd door de Stichting Start Kans. In dit project wordt geëxperimenteerd met de methode 'begeleid werken' voor (ex)gedetineerden. Het project wordt uitgevoerd in Veenhuizen, Zutphen en Zoetermeer.

Meer Samen

Meer Samen is een Eindhovens initiatief van, voor en met mensen die multiple sclerose hebben. Het project tracht te komen tot een dienstverlenend bedrijf dat ICT diensten gaat aanbieden aan derden.

Villa Lobos

Villa Lobos probeerde om twaalf ontspoorde jongeren een nieuwe toekomst aan te reiken. Op een klassiek zeilschip maakten zij een bootreis naar Brazilië en werden zo met zichzelf geconfronteerd. De jongeren afkomstig uit Amsterdam en Rotterdam werden na de reis begeleid op weg naar zelfstandigheid.

LETS-Circle

In het Brabantse geuzenstadje Woudrichem ontwikkelden lokale vrijwilligers een uitruilsysteem van diensten. Vluchtelingen, gehuisvest op een asielzoekerboot, komen daardoor in contact komen met de autochtone bevolking. Zo wil men de ledigheid bestrijden en de vaardigheden van mensen in de verdrukking op peil houden en versterken.

De columns in deze uitgave zijn van de hand van Tineke Wind (tekst) en Sjoerd van der Zee (illustraties).

Tineke (1958) studeerde psychologie. Schrijven doet ze al sinds haar middelbare schooltijd. Ze publiceerde korte verhalen, dialogen en gedichten in de bladen Noachs Kat, Schrijven en Mens en Gevoelens. Bekend bij een groter publiek werd ze via de columns Veldverslagen in maandblad Opzij. Daarin schreef ze over de avonturen van een uitkeringsgerechtigde. Háár avonturen. Ze had toen al vijftien jaar een uitkering en dus veel met de sociale dienst te maken gehad. Ze werkt nu onder andere als columniste voor Baanbreker, het informatiemagazine van Start Foundation. Tineke woont in Groningen.

Sjoerd (1960) is een veelzijdige illustrator. In 1986 is hij afgestudeerd aan de Kunstacademie in Kampen. Sindsdien heeft hij een groot aantal illustraties gemaakt. Voor boeken en tijdschriften, maar ook diverse ansichtkaarten voor Art Unlimited en een decemberzegel voor PTT (1999). Andere vormen van decoratief werk van zijn hand zijn te vinden op o.a. vazen en serviesgoed en op een serie, eveneens door hemzelf met de hand beschilderde, stropdassen. Ook het grotere werk schuwt hij niet getuige wandschilderingen bij particulieren en op openbare gebouwen zoals de gevelschildering op basisschool De Radar in Groningen. Op www.frescobaldi.myweb is zijn werk te bezichtigen.

Colofon

Colofon

Stichting Start Foundation

Postbus 889

5600 AW EINDHOVEN

tel. 040 2461850

fax. 040 2370515

e-mail: startfnd@start.nl

www.start.nl/startfoundation

Bestuur

J. Stekelenburg, secretaris

B. Hovers-van Lierop, penningmeester

Prof. dr. B. de Vries, voorzitter

Raad van Advies

Drs. E. Schoevaars

Drs. D. van Wijnen

Drs. P. de Beer

W. Spit

E. Ter Veld (voorzitter)

Bestuurssecretaris/manager

J. Verhoeven

Secretariaatsmedewerkers

E. de Beer

L. Verest

